

Fullmäktige 08.12.2025 § 175

§ 175

Motion om att ersätta konstgräsmattor på lekplatser med bästa möjliga material med tanke på barnens hälsa

Beredning och upplysningar:
Koivula Pekka

fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Henna Kajavas och 20 andra ledamöters motion 24.3.2025 om att ersätta konstgräsmattor på lekplatser med bästa möjliga material med tanke på barnens hälsa och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Fullmäktige:

Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Redogörelse

Motionen

Henna Kajava och 20 andra ledamöter lämnade 24.3.2025 en motion om att ersätta konstgräs på lekplatser med bästa möjliga material med tanke på barnens hälsa.

I motionen lyfts bland annat fram att konstgräs och gummibeläggningar ofta används på lekplatser vid nybyggnadsobjekt i Esbo. Konstgräs är mjuk plast. Vid uppmjukning av plast används ftalater, som är kända för att orsaka hormonstörningar. Mikroplaster är giftiga för reproduktionen. Samtidigt vet vi att ofrivillig barnlöshet i västvärlden har ökat i alarmerande takt. Å andra sidan har det i undersökningar konstaterats att det är viktigt att barn kommer i kontakt med skogsmark för att utveckla sin immunitet. I Esbo nämns det redan i stadens anvisningar för planering av daghem att skogsmark, det vill säga råhumus, bör användas på daghemsgårdarna.

Forskning visar att konstgräs- och gummiytor på lekplatser, oavsett utseende, är tillverkade av material som kan vara farliga för barn och vuxna samt för vår miljö. Hittills har de flesta vetenskapliga forskningarna av konstgräs inriktats på kemiska komponenter och filtreringsämnen där man har identifierat ett stort antal cancerframkallande, neurotoxiska och hormonstörande kemikalier.

Dessutom föreslås det i motionen att Esbo utreder vilka ytmaterial på barnens lekplatser som är lämpligast med tanke på barnens bästa, särskilt med tanke på att undvika kemikalieexponering och främja utvecklingen av motståndskraft, och vidtar nödvändiga åtgärder så att man vid byggandet av lekplatser i nya bostadsområden endast använder ytmaterial som bäst stöder barnens hälsa, såsom skogsmark, träflis och säkerhetssand.

Svar på motionen

Säkerheten, inklusive hälsosäkerheten, är en central del av planeringen och genomförandet av lekmiljöer i Esbo.

Affärsverket Esbo lokaler har i samarbete med användarsektorerna utarbetat anvisningar om gårdsplanering för skolor och daghem, enligt vilka gårdarna planeras och byggs. Anvisningarna följs i enlighet med de ramvillkor och de resurser för projektet som står till förfogande vid nybyggnads- och ombyggnadsobjekt samt vid ombyggnad av gårdar. I anvisningarna om gårdsplanering beaktas verksamhetens behov och säkerhet, men också synvinkeln för underhåll och livscykelhållbarhet. Anvisningen för planering av daghemsgårdar uppdateras för närvarande. I anvisningen beaktas också de synpunkter som framförs i motionen. Alla val av beläggningar i daghemsomgivningen styrs av bestämmelser där deras lämplighet för daghemsmiljön har bedömts.

Affärsverket Esbo lokaler har fastställt en riktlinje enligt vilken användningen av gummibeläggningar på lekplatser ska upphöra stegvis. Detta beslut har påverkats både av dålig hållbarhet under livscykeln och av de synpunkter på hälsosäkerheten som framkommit.

Konstgräs har varit lätt att kombinera med stötdämpande underlag på fallområden och är dessutom ett väl fungerande alternativ med tanke på tillgänglighet. Konstgräs används i fortsättningen endast vid objekt där det med hänsyn till livscykelhållbarhet, säkerhetsegenskaper och slitstyrka är det mest motiverade alternativet, även med beaktande av hälsosäkerhet.

I motionen hänvisas det till undersökningar som särskilt belyser eventuella giftiga komponenter i gummikross. Det är dock viktigt att beakta att gummikross inte används som fyllnadsmaterial i affärsverket Esbo lokalers konstgräsobjekt, utan sand, som i undersökningar har visat sig vara ett tydligt säkrare alternativ.

Användningen av träflis kommer att utökas på lekplatserna. Det är ett hälsosäkert, organiskt och allmänt tillgängligt material på marknaden som lämpar sig särskilt väl som ytbeläggning på fallunderlag vid daghem och andra utomhusområden för barn. Träflis som beläggning uppfyller inte tillgänglighetskravet, som ska beaktas vid planeringen av objekt.

Esbo har deltagit i Helsingfors universitets och yrkeshögskolan Hämeen ammattikorkeakoulus riksomfattande projektet "Viherpihalta terveyttä ja hyvinvointia: Kohti tervettä aikuisuutta (KOTA) – päiväkodin viherpihan vaikutus lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin".

Inom projektet utvecklades modeller för gröngårdar och undersöktes bland annat hur råhumus och skogsmark påverkar utvecklingen av motståndskraft hos barn. Dessa synpunkter beaktas även i fortsättningen vid planeringen av daghemsgårdar och andra lekmiljöer. Ett problem med användningen av råhumus är dess svaga slitagetålighet. På gårdarnas centrala områden där slitaget är stort är

råhumus inte ett optimalt material, och därför används det kring gårdarnas yttre områden, där slitaget är mindre.

Affärsverket Esbo lokaler tar alla aspekter av barns hälsa och säkerhet på största allvar, och vi utvecklar kontinuerligt planeringsanvisningar och praktiska lösningar tillsammans med experter och användare. I detta arbete beaktas både synpunkterna från den senaste forskningen och den praktiska livscykelhållbarheten samt säkerhetskraven.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsens koncern- och lokalsektion 27.10.2025 § 63

Förslag

Föredragande
Stadsmiljödirektör Isotalo Olli

Stadsstyrelsens lokal- och bostadssektion föreslår för stadsstyrelsen och vidare för fullmäktige att fullmäktige antecknar redogörelsedelen för kännedom som svar på ledamot Henna Kajavas och 20 andra ledamöters motion 24.3.2025 om att ersätta konstgräsmattor på lekplatser med bästa möjliga material med tanke på barnens hälsa och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Koncern- och lokalsektionen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite Espoo selvittää, mitkä pintamateriaalit lasten leikkipihoilla ovat lasten edun mukaisia erityisesti lasten kemikaalialtistuksen välttämisen ja vastustuskyvyn kehittymisen kannalta, vaan käytetään pintamateriaaleina metsämaata, haketta ja turvahiekkää, Henna Kajava+ 20 kvalt.

För kännedom